

Bevorderen van zelfvertrouwen van studenten met een jeugdzorgachtergrond in het hoger onderwijs: Een Systematische Literatuurreview

Student: M. Steehouwer (s4763955)

Begeleider en eerste beoordelaar: Leo Wieldraaijer-Vincent

Tweede beoordelaar: Klaas Wardenaar

Rijksuniversiteit Groningen

Faculteit der Gedrags- en Maatschappijwetenschappen

Bachelorwerkstuk Pedagogische Wetenschappen

Juni 2024

Aantal woorden: 7769

Abstract

Care experienced students often have low self-esteem, which makes them more vulnerable to lower performance when in higher education. Support given by professionals in boosting self-esteem can play a crucial role in the success of these students. This systematic literature review provides an in-depth analysis and overview of the specific strategies and methods of support used by professionals within higher education to increase the self-esteem of care experienced students. A systematic review of ten articles, obtained from the databases ERIC and Psycinfo, was conducted, using search terms such as “care experienced students”, “higher education”, and “confidence*”. Inclusion criteria included care experienced students in higher education and professionals working in this field. The results identified the following four themes as important in supporting the self-esteem of care experienced students: (1) skills and support from professionals, (2) interpersonal relationships between students and professionals, (3) students’ autonomy, competence and relatedness, and (4) difficulties in asking for and providing support. This study found that professionals can boost the self-esteem of care experienced students in higher education by using certain strategies. These strategies include providing individual support and mentoring, creating supportive networks and building interpersonal relationships and promoting autonomy, competence and relatedness. The use of these strategies and conducting more research on the differences cultural and institutional contexts can make in effective factors of support is recommended.

1. Inleiding en theoretisch kader

Studenten met een jeugdzorgachtergrond kunnen te maken krijgen met uitdagingen bij het volgen van hoger onderwijs (Ellis & Johnston, 2022) Studenten met een jeugdzorgachtergrond zijn studenten die tijdens hun jeugd betrokken zijn geweest bij jeugdzorginstanties, pleeggezinnen of residentiële zorg (Brady et al., 2019). Deze studenten kunnen te maken hebben (gehad) met een gebrek aan stabiliteit, (emotionele) trauma’s of sociale ongelijkheid, en dit kan hun academische prestaties en welzijn beïnvloeden (Stone & Zibulsky, 2014).

Volgens het Centraal Bureau van de Statistiek zijn er in het eerste half jaar van 2023 bijna 400.000 jongeren tot en met 23 jaar in Nederland die jeugdzorg ontvangen (*CBS Statline*, n.d.). Dit is ongeveer 9% van de totale populatie jongeren tot en met 23 jaar in Nederland. Het aantal jongeren dat een of meerdere vormen van jeugdzorg ontving is volgens het CBS nog niet eerder zo hoog geweest, en is in de afgelopen jaren gegroeid. Wereldwijd is het aantal jongeren met een pleegzorg achtergrond in de afgelopen jaren ook sterk toegenomen, en met de toename van de jongeren met ervaring in de jeugdzorg wordt er ook meer onderzoek naar deze groep gedaan (Sellick, 2006).

Zo blijkt dat studenten met een jeugdzorgachtergrond tijdens hun studietijd problemen ervaren bij financiën, huisvesting en gevoelens van eenzaamheid (Martin & Jackson, 2002). Onderzoek naar deze groep toont aan dat wel 20 procent van deze studenten dakloos geweest is (Pecora et al., 2006). Oorzaken hiervan kunnen zijn dat de studenten geen geld hebben voor huisvesting door laag inkomen of omdat zij willen ontsnappen aan mishandeling in de thuissituatie (Tobolowsky et al., 2019).

Bovendien kunnen deze studenten worstelen met mentale gezondheidsproblemen zoals depressie, angst en PTSS (Miller et al., 2020). Deze mentale gezondheidsproblemen kunnen volgens Miller et al. (2020) invloed hebben op de academische prestaties van studenten doordat ze kunnen leiden tot verminderde concentratie en motivatie, wat leidt tot lagere studieresultaten en schooluitval.

Ook komt een laag zelfvertrouwen veel voor bij studenten met een jeugdzorg achtergrond (Tobolowsky et al., 2019). Jongeren met een jeugdzorgachtergrond kunnen volgens Tobolowsky et al. (2019) te maken krijgen met stigma's, vooroordelen en traumatische of negatieve ervaringen waardoor zij een laag zelfvertrouwen creëren en zich geïsoleerd voelen.

Zelfvertrouwen is een complex en veelzijdig begrip dat bestaat uit de gevoelens, gedachten en houdingen van een individu over zichzelf (Messaoud, 2022). Het gaat volgens Messaoud (2022) om hoe een persoon zichzelf en zijn competenties waarneemt, de gevoelens die een persoon over zichzelf heeft en het zelfbeeld. Deze definitie van zelfvertrouwen zal in dit onderzoek gehanteerd worden.

Zelfvertrouwen speelt een belangrijke rol in academische prestaties en succes, zo kan een laag zelfvertrouwen van studenten in het hoger onderwijs leiden tot lagere prestaties, zoals lagere cijfers en het minder behalen van vakken (Dinter et al., 2022). Doordat studenten met ervaring in de jeugdzorg vaak een laag zelfvertrouwen hebben, zijn zij volgens Dinter et al. (2022) dus kwetsbaarder voor het behalen van deze lagere prestaties

Er zijn verschillende potentiële oorzaken van een laag zelfvertrouwen bij studenten met ervaring in de jeugdzorg in het hoger onderwijs. Deze bestaan onder andere uit de hoge mate van stress in het onderwijs, ervaringen van misbruik in het verleden en sociale isolatie (Nguyen et al., 2019).

Naast problemen in het zelfvertrouwen blijkt uit onderzoek ook dat er voor studenten met een jeugdzorg achtergrond problemen en uitdagingen kunnen optreden bij de toegang tot en het succesvol afronden van het hoger onderwijs (Harrison, 2019). Zo nemen deze studenten volgens Harrison (2019) vaak minder deel aan het hoger onderwijs, beginnen zij met relatief lagere startkwalificaties, of vallen zij vaker uit dan leeftijdsgenoten zonder jeugdzorg ervaring. Uit onderzoek blijkt dat slechts twaalf procent van de studenten met een pleegzorg achtergrond in midwest-Amerika binnen zes jaar een diploma behaald (Okpych & Courtney, 2018). Verklaringen voor deze verschillen tussen studenten met en zonder jeugdzorg ervaring

kunnen liggen in het eerdergenoemde gebrek aan financiën en huisvesting en problemen in (mentale) gezondheid (Martin & Jackson, 2002). Daarnaast blijkt dat onvoldoende ondersteuning door de hoger onderwijsinstelling er ook voor kan zorgen dat studenten problemen ervaren in het hoger onderwijs (Salazar et al., 2016a).

Desalniettemin melden studenten met een jeugdzorg achtergrond die wel naar het hoger onderwijs gaan vaak positieve ervaringen, waarbij de ondersteuning van de onderwijsinstelling een cruciale rol speelt (Cotton et al., 2014). Deze ondersteuning van de onderwijsinstelling wordt volgens Cotton et al. (2014) aangeboden door professionals op verschillende manieren door middel van verschillende programma's, waaronder individuele coaching, begeleiding en financiële ondersteuning. In het onderzoek van Geiger et al. (2017) bleek dat een programma waarin bijles, sociale ondersteuning en kennis over de onderwijsinstelling aangeboden werd een positieve invloed heeft op het gevoel van competentie en zelfvertrouwen van studenten met ervaring in de jeugdzorg

De ondersteuning van professionals voor het verbeteren van het zelfvertrouwen van studenten kan worden geanalyseerd aan de hand van de "self-efficacy" theorie van Bandura (1977). In deze theorie verwijst "self-efficacy", ook wel zelfeffectiviteit, naar het geloof van een individu in zijn of haar vermogen om specifieke taken uit te voeren en doelen te bereiken. "Self-efficacy" is volgens Bandura het vertrouwen van een persoon in zijn of haar eigen competenties, en hangt sterk samen met het concept zelfvertrouwen. Zo blijkt uit onderzoek dat er een positief verband aanwezig is tussen zelfvertrouwen en zelfeffectiviteit, en dat zelfeffectiviteit een mogelijke voorspeller is van zelfvertrouwen (Solanki, 2022).

De "self-efficacy" theorie wordt opgedeeld in vier bronnen van zelfeffectiviteit. Als eerste kan zelfeffectiviteit ontstaan uit succeservaringen, waaronder positieve feedback. Ten tweede ontstaat zelfeffectiviteit door modelleren. Professionals kunnen hierin ondersteuning bieden door situaties te creëren waarin modelleren mogelijk wordt, zoals zelf het goede voorbeeld geven of andere studenten betrekken die het goede voorbeeld geven. De derde bron van zelfeffectiviteit is verbale aanmoediging. De vierde en laatste bron waaruit zelfeffectiviteit kan ontstaan is de fysiologische en emotionele toestand van individuen. Professionals kunnen studenten hierin ondersteunen door bijvoorbeeld programma's aan te bieden die gericht zijn op stressmanagement en bevordering van gezonde levensstijl. De "self-efficacy" theorie van Bandura (1977) biedt goede informatie om te begrijpen hoe ondersteuning door professionals met betrekking tot de "self-efficacy" werkt. Met deze informatie is het mogelijk om te onderzoeken hoe professionals het zelfvertrouwen van studenten met een jeugdzorgachtergrond in het hoger onderwijs kunnen verbeteren. Zo kan de theorie helpen bij het identificeren van ondersteuningsprogramma's en/of technieken die bijdragen aan het vergroten van het vertrouwen van deze studenten. In dit onderzoek zal

gekeken worden op welke wijze de professionals de zelfeffectiviteit en daarmee het zelfvertrouwen van studenten kunnen ondersteunen, door deze te vergelijken met de vier bronnen van zelfeffectiviteit.

Een andere theorie die het belang van psychologische factoren en sociale context in het motiveren van gedrag benadrukt, is de zelfdeterminatietheorie van Ryan en Deci (2000). De zelfdeterminatietheorie richt zich op de basisbehoeften die zorgen voor motivatie, welzijn en zelfvertrouwen. Deze drie basisbehoeften zijn autonomie, competentie en verbondenheid. Autonomie verwijst volgens Ryan en Deci (2000) naar de mogelijkheid om zelf keuzes te maken en controle te hebben over je leven. Dit kan belangrijk zijn voor studenten met een jeugdzorg achtergrond, omdat zij in hun verleden wellicht minder autonomie ervaren hebben, door mogelijke ingrijpen van jeugdzorginstanties en instabiele thuissituaties (Barnett, 2020). Competentie houdt in dat een individu bekwaam en competent is in het uitvoeren van taken. Dit is belangrijk voor studenten met een jeugdzorgachtergrond omdat zij onderwijsachterstanden kunnen hebben opgelopen in het verleden (Kothari et al., 2021). Als laatste houdt verbondenheid in dat de studenten positieve relaties hebben met anderen en zich gewaardeerd voelen door anderen. Ook dit is belangrijk voor studenten met een jeugdzorg achtergrond, omdat veel van hen instabiele of gebroken relaties ervaren hebben in het verleden (Skoog et al., 2014).

Het vervullen van de drie basisbehoeften leidt tot een hoger welzijn, motivatie en zelfvertrouwen (Ryan & Deci, 2000). Professionals kunnen een belangrijke rol spelen bij het vervullen van deze basisbehoeften (Davis & McQuillin, 2021). Zo kunnen mentoren volgens Davis and McQuillin (2021) de autonomie, competentie en verbondenheid van studenten ondersteunen door te modelleren, aanmoedigen, toegang tot hulpmiddelen te bieden, de belangen van de student te behartigen en positieve, sterke relaties op te bouwen. Een uitdaging binnen de zelfdeterminatietheorie is volgens Ryan & Deci (2000) dat motivatie een complex construct is en kan variëren in verschillende culturen, en af kan hangen van de interesses van een persoon, wat het lastig te meten en te onderzoeken maakt.

In dit onderzoek zal onderzocht worden op welke manieren de professionals de “self-efficacy” en basisbehoeften van studenten met een jeugdzorgachtergrond ondersteunen.

De studie van Ambrose et al. (2021) heeft aangetoond dat veel hoger onderwijsinstellingen al een breed scala aan ondersteuningsopties bieden voor jongeren die uit de jeugdzorg komen en studenten met ervaring in de zorg. Zo zijn er verschillende College Support Programs, waarin begeleiding en ondersteuning aan de doelgroep gegeven wordt, in de vorm van academische ondersteuning, mentorschap, financiële ondersteuning, carrière- en loopbaanbegeleiding, psychosociale ondersteuning en ondersteuning in het opbouwen van een (sociaal) netwerk (Ambrose et al., 2021). Er is echter geen bestaande literatuur die een duidelijk overzicht geeft van de verschillende ondersteuningsopties voor het bevorderen van het

zelfvertrouwen van studenten met een jeugdzorgachtergrond bij hoger onderwijsinstellingen. Hierdoor is er een gebrek aan kennis over gerichte en werkzame interventies die hierop ingezet kunnen worden. Dit onderzoek streeft ernaar om een duidelijk overzicht te bieden van de specifieke ondersteunings- strategieën, methoden en programma's die gehanteerd worden door professionals binnen het hoger onderwijs om het zelfvertrouwen van studenten met een jeugdzorgachtergrond in het hoger onderwijs te vergroten. Financiële ondersteuning door het hoger onderwijs zal niet meegenomen worden, aangezien dit zich niet richt op de bevordering van het zelfvertrouwen van studenten.

De onderzoeksvraag luidt hierdoor: *“Welke specifieke strategieën en ondersteuningsmethoden hanteren professionals binnen de hoger onderwijsinstelling om het zelfvertrouwen van studenten met een jeugdzorgachtergrond in het hoger onderwijs te bevorderen?”*

2. Methode

Dit onderzoek betreft een systematische literatuurreview. Dit is een grondige analyse van bestaand onderzoek waarbij studies systematisch worden onderzocht, geselecteerd en geanalyseerd om een overzicht te bieden van de beschikbare kennis (Lame, 2019). Het doel van deze review is om een overzicht te geven van bestaande onderzoeksresultaten over welke ondersteuningsstrategieën en -methoden gehanteerd worden door professionals om het zelfvertrouwen van studenten met een jeugdzorgachtergrond te vergroten.

2.1. Inclusiecriteria

In tabel 1 worden de inclusiecriteria van dit onderzoek gepresenteerd.

Tabel 1
Inclusiecriteria

Inclusiecriteria	Toelichting
Studenten met een jeugdzorg achtergrond	Dit zijn studenten die tijdens hun jeugd betrokken zijn geweest bij jeugdzorginstanties, pleeggezinnen of residentiële zorg
Professionals werkzaam in het hoger onderwijs	Professionals die werkzaam zijn in het hoger onderwijs en direct betrokken zijn bij het begeleiden en ondersteunen van studenten met een jeugdzorg achtergrond

(Actuele) deelname aan het hoger onderwijs

Studenten en mentoren zijn (actuele) deelnemers aan het hoger onderwijs, specifiek universiteiten.

Tijdsspanne: Onderzoek gepubliceerd tussen 2014 – heden

Onderzoeksmethoden:

- Kwalitatieve en kwantitatieve onderzoeken
- Mixed-methods onderzoeken
- Cross-sectionele studies
- Randomised Controlled Trials (RCT)
- Longitudinale studies

Schrijftaal: geschreven in het Engels of Nederlands.

Er is gekozen om onderzoek voor 2018 niet mee te nemen, omdat de omvang van dit onderzoek beperkt is en zo de meest recente literatuur in een minder grote zoekslag gevonden kan worden. De gebruikte onderzoeksmethoden bevatten methoden waarmee de centrale begrippen zoals “zelfvertrouwen” en “ondersteuning door professionals” begrepen kunnen worden. Het hanteren van de inclusiecriteria bij het selecteren van artikelen zorgt ervoor dat alleen artikelen die relevant zijn voor het beantwoorden van de onderzoeksvraag geïnccludeerd worden.

2.2. Zoekstrategie

Voor de zoektocht naar relevante literatuur voor het beantwoorden van de onderzoeksvraag zijn verschillende databases gebruikt. Als eerste is er gekozen voor de database ERIC. Er is gekozen voor deze database omdat deze zich onder andere richt op onderwerpen binnen het onderwijs (*ERIC FAQ - General*, n.d.). Daarnaast is er gekozen voor de database PsycInfo, omdat deze database zich onder andere richt op jeugdzorg (Calhoun, n.d.). Met de combinatie van deze databases kan de meest geschikte en passende literatuur gevonden worden. Doordat er op onderwijs, jeugdzorg en algemeen wordt gezocht, kunnen de centrale begrippen van dit onderzoek, zoals “zelfvertrouwen” en “ondersteuning”, naar voren komen in de zoekresultaten.

De zoekslag is gebaseerd op het PICOC-model, waarin de Person, Intervention, Comparison, Outcome en Context beschreven worden, zodat de onderzoeksvraag duidelijk en gestructureerd geformuleerd kan worden (Eriksen & Frandsen, 2018). De PICOC van dit onderzoek luidt:

Population: Studenten met een jeugdzorg achtergrond in het hoger onderwijs

Intervention: Strategieën en methoden van ondersteuning gehanteerd door professionals

Comparison: Geen ondersteuning gehanteerd door professionals

Outcome: Verbetering van het zelfvertrouwen

Context: institutionele, socio-economische, culturele, beleids- en persoonlijke context

Op basis van deze PICOC is duidelijk geworden dat de zoekslag jeugdzorg ervaring, hoger onderwijs, ondersteuning en zelfvertrouwen moet bevatten. De gebruikte zoekslag luidt hierdoor: "foster youth" OR "foster care" OR care experienced students AND "support" OR "mentoring strategies" AND "higher education" AND "confidence*"

2.3. Selectieprocedure

395 artikelen zijn beoordeeld door de inclusiecriteria te checken in Rayyan. Er is in de zoekslag al gefilterd op peer-reviewed artikelen vanaf 2018 die geschreven zijn in het Engels of Nederlands. Vervolgens is er in drie stappen gekeken naar de inhoud van de abstracts. Dit werd gedaan door één beoordelaar, die onafhankelijk werkte.

Stap 1: studenten met een jeugdzorgachtergrond

Bij het beoordelen werd als eerst in de abstract bekeken of het artikel studenten met een jeugdzorg achtergrond aan het hoger onderwijs bevatte. Dit werd als eerst gecheckt omdat dit het belangrijkste thema in dit onderzoek is. Door middel van de inclusiecriteria werd dit gecheckt: dit zijn studenten die tijdens hun jeugd betrokken zijn geweest bij jeugdzorginstanties, pleeggezinnen of residentiële zorg.

Stap 2: mentoren

Hierna werd in de abstract bekeken of het onderzoek over professionals en zelfvertrouwen van leerlingen ging. Het ging hier nog niet om specifieke strategieën en methoden, omdat deze mogelijk nog niet benoemd worden in de abstract. Wanneer het onderzoek niet ging over professionals werkzaam in het hoger onderwijs en het zelfvertrouwen van studenten werd het artikel geëxcludeerd.

Stap 3: onderzoeksmethoden

Ten slotte werd er in de abstract en de methode bekeken of het onderzoek een van de volgende designs had:

- Kwalitatieve en kwantitatieve onderzoeken
- Mixed-methods onderzoeken
- Cross-sectionele studies
- Randomised Controlled Trials (RCT)
- Longitudinale studies

Wanneer het onderzoek geen van deze ontwerpen had, werd het artikel geëxcludeerd.

Na het includeren en excluseren van de artikelen in Rayyan zijn er tien artikelen overgebleven, die de resultaten van dit onderzoek vormen.

Er zijn echter mogelijke beperkingen aanwezig in deze selectieprocedure. Zo kan het filteren op onderzoeken gepubliceerd na 2018 ertoe leiden dat andere relevante studies die hiervoor gepubliceerd zijn uitgesloten worden. Daarnaast wordt de beoordeling gedaan door één individuele beoordelaar, waardoor subjectiviteit een rol kan spelen, wat kan leiden tot vertekende resultaten. Als laatste kan het beoordelen op alleen de abstracts ertoe leiden dat relevante details over de inclusiecriteria, die niet in de abstract staan, over het hoofd gezien worden.

2.4. Kwaliteitsbeoordeling artikelen

In de beoordeling van individuele studies binnen deze methode worden verschillende aspecten geëvalueerd. Deze kwaliteitsbeoordeling is gebaseerd op een verkorte versie van de RTI (Viswanathan et al., 2013). De RTI is verkort omdat de volledige versie te uitgebreid is voor de omvang van deze review. De belangrijkste punten zijn meegenomen. De volgende aspecten van de studies worden geëvalueerd:

- Ontwerp
- Selectiebias
- Validiteit van instrumenten en methodes
- Implementatie van de interventie
- Analyse van de gegevens
- Uitkomsten en conclusies

Beoordelen is deels subjectief. Om deze subjectiviteit te verkleinen worden de aspecten van beoordeling duidelijk omschreven.

Het ontwerp van de studie wordt kritisch beoordeeld om de geschiktheid ervan voor het beantwoorden van de onderzoeksvraag vast te stellen. De validiteit van de instrumenten en de methodes die worden gebruikt om gegevens te verzamelen, worden gecontroleerd om de nauwkeurigheid en

betrouwbaarheid van de metingen te waarborgen. Dit houdt in dat instrumenten en methodes worden geëvalueerd op de betrouwbaarheid en validiteit. Wanneer de onderzoeken betrouwbaar en valide zijn, wordt de geloofwaardigheid en generaliseerbaarheid van de bevindingen voor de populatie verhoogd, wat de interpretatie van de resultaten versterkt en betrouwbaarder maakt.

Naast het controleren van de betrouwbaarheid en validiteit wordt de eventuele implementatie van de interventie beoordeeld om te bepalen of deze consistent en volgens protocol is uitgevoerd. Hier wordt gekeken of de interventie mogelijk onjuist is toegepast, en hoe dit de resultaten zou kunnen beïnvloeden. De analyse van de gegevens wordt geëvalueerd om te controleren of er passende statistische methoden toegepast worden en of de resultaten nauwkeurig zijn geïnterpreteerd. Ten slotte worden de uitkomsten en conclusies van de studie beoordeeld op basis van de consistentie, relevantie en generaliseerbaarheid ervan voor de populatie. Hier wordt bekeken of de resultaten logisch voortvloeien uit de data en of ze relevant zijn voor de onderzoeksvraag.

Deze uitgebreide beoordeling helpt om de kwaliteit en de mogelijke bronnen van bias in de individuele studies te identificeren, wat bijdraagt aan de validiteit en geloofwaardigheid van de bevindingen van de systematische literatuurreview.

2.5. Variabelen en data-extractie

In tabel 2 worden relevante studiekekenmerken en de definitie/operationalisering hiervan weergegeven. Dit zijn de variabelen die uit de literatuur zullen worden geëxtraheerd.

Tabel 2

Definitie en operationalisering van relevante studiekekenmerken

Variabele	operationalisering/definitie
Jeugdzorg achtergrond studenten	Achtergrond en ervaring in de jeugdzorg van de studenten, en het type jeugdzorg dat zij ervaren hebben: <ul style="list-style-type: none">- Pleegzorg- Residentiële zorg- Gezinsbegeleiding- Ambulante zorg.

Ondersteuning	De specifieke strategieën, methoden of programma's die worden gebruikt door professionals om het zelfvertrouwen van studenten met een jeugdzorg achtergrond te bevorderen. Dit kan zijn: <ul style="list-style-type: none"> - Mentorschap - Studieadvies - Trainingen - Programma's - Anders
Zelfvertrouwen van studenten	Zelfvertrouwen is een complex en veelzijdig begrip dat de gevoelens, gedachten en attitudes van een individu over zichzelf omvat. Scores op zelfvertrouwen schaal: numerieke waarden die het niveau van zelfvertrouwen aangeven op basis van de gebruikte meetinstrumenten. Subjectieve beoordelingen: beschrijvingen of observaties van zelfvertrouwen door studenten zelf of mentoren.
Professional	Persoon werkend bij de hogere school die specifiek is aangesteld om studenten te begeleiden en ondersteunen gedurende hun academische traject Rol van de mentor: zoals formeel/informeel, toegewezen/vrijwillig

2.6. Analyse

De gevonden artikelen die kunnen helpen de onderzoeksvraag te beantwoorden, worden thematisch geanalyseerd en gecodeerd. Deze manier van analyse is gekozen omdat hierin patronen en thema's in de data zichtbaar gemaakt worden. Hierdoor kunnen diepere inzichten ontstaan en kunnen de resultaten overzichtelijk gepresenteerd worden. De data-analyse wordt uitgevoerd in drie stappen. Als eerst wordt de literatuur gelezen en wordt relevante informatie toegewezen aan codes. De centrale thema's worden gebruikt als codes, deze zijn: de jeugdzorg achtergrond van de studenten, het type interventie dat gebruikt wordt, de

werkzaamheden van de professional die aanwezig is en het zelfvertrouwen van de studenten en het eventuele gerapporteerde verschil hierin voor en na de ondersteuning. Daarnaast worden andere relevante thema's die vaker naar voren komen gecodeerd (zie bijlage 1 voor het codeersysteem). Vervolgens worden de relaties tussen de thema's geanalyseerd door patronen en verbanden hiertussen te identificeren, zoals bijvoorbeeld de relatie tussen een ondersteuningsprogramma en het zelfvertrouwen van studenten. Als laatst worden de gegevens samengevoegd en vergeleken en worden afwijkingen onderzocht in de analyse, om te concluderen hoe de professionals met verschillende methodes en programma's van ondersteuning het zelfvertrouwen van studenten beïnvloeden. De conclusies die getrokken worden zullen worden vergeleken met de eerdergenoemde "self-efficacy" theorie en de zelfdeterminatietheorie.

3. Resultaten

In tabel 3 wordt een overzicht gegeven van de geïncludeerde studies.

Tabel 3

Samenvattend overzicht van geïncludeerde studies (N = 10)

Literatuur	Locatie	Steekproef	Methode	Bevindingen
Schelbe et al. (2023)	Florida, Verenigde Staten	Tussen 2015-2020 geslaagde studenten (n = 54) met pleegzorgervaring die betrokken waren bij het Campus Support Program "Unconquered Scholars Program"	Exploratief gemengde methoden: vragenlijsten	Bij het afstuderen voelde het merendeel van de studenten zich zelfverzekerder over hun voorbereiding op het leven na hun afstuderen. Dit gevoel van zelfverzekertheid was een jaar na het afstuderen nog steeds aanwezig.
Jones & Varga (2021)	Verenigde Staten (zuidoost)	Zes contactpersonen voor studenten met pleegzorg- of dakloosheidervaring	Semi-gestructureerde of interviews	De belangrijkste doelen van de programma's waren voorzien in basisbehoeften, veiligheid en het gevoel van verbondenheid creëren.

Hail & Kearney (2023)	Oklahoma, Verenigde Staten	Negen afgestudeerde studenten die uit de pleegzorg komen. Verspreid over vijf verschillende openbare universiteiten	Kwalitatieve multi-case study	Vier thema's die cruciaal zijn voor het succesvol afronden van de studie: (1) het verkrijgen van concrete en abstracte ondersteuning, (2) de overtuiging dat een diploma de levenskwaliteit zou verbeteren, (3) de wens om 'terug' te geven en (4) het proactief maar voorzichtig benaderen van steun van anderen.
Andersen & West (2021)	Wereldwijd	143 online mentoren die ten minste 2 jaar mentor waren	Vragenlijst Kwalitatief & kwantitatief	De ervaringen van de mentoren hebben aangetoond dat studenten in een online omgeving succesvol ondersteund zijn op emotioneel en psychologisch vlak. Er zijn vier thema's gevonden: (a) het creëren van verbinding met de studenten, (b) aanpassen van doelen voor studenten, (c) het aanpassen van rollen voor de online context en (d) het overwinnen van technologische uitdagingen.
Bennett et al. (2023)	Verenigde Staten	Vier coaches en vijf studenten betrokken bij een campus based coaching program volgens het "fostering succes coaching model"	Interviews	"Humanistic coaching" biedt een kans om een diepgaande relatie tussen student en coach te ontwikkelen. De coaching bevorderde het gevoel van zelfvertrouwen van de studenten door een gevoel van verbondenheid, autonomie en competentie te creëren.
Millett (2022)	Washington, DC,	Een team van wetenschappers,	Beschrijvend onderzoek	College Promise Program is gecreëerd, hier zijn meerdere thema's naar voren gekomen: (a)

	Verenigde Staten	professionals studenten		focus op de complexiteit van de behoeften van de student, (b) nauwkeurigheid in terminologie is belangrijk, (c) financiering van een universitaire opleiding omvat meer dan alleen collegegeld, (d) verbeterde verzameling van gegevens ondersteunt onderzoek, beleid en praktijk en (e) ontwikkeling van programma's vereist aandacht voor zowel studenten als onderwijsinstellingen
Hogan (2019)	Verenigde Staten	114 studenten met pleegzorgervaring	Interviews	Studenten die deelnamen aan campus ondersteuningsprogramma's meldden een afname in zowel hun algemene als mentale gezondheid tussen het begin en het einde van het collegejaar. Tegelijkertijd gaven ze aan dat ze zowel aan het begin als aan het einde van het schooljaar een hoog zelfvertrouwen hadden.
Piel et al. (2019)	Verenigde Staten	81 professionals werkzaam bij verschillende universiteiten die leerlingen met een pleegzorgachtergrond ondersteunen via programma's	Vragenlijst	Het is belangrijk dat professionals die kennis hebben over de populatie en gespecialiseerde/individuele steun bieden, naast de algemene ondersteuning. In de antwoorden van de professionals kwamen vier overkoepelende thema's naar voren die betrekking hadden op sterke punten van de

Okumu (2014)	Verenigde Staten	Acht studenten aan de universiteit met pleegzorgervaring	Interviews	programma's, namelijk: (1) ondersteunende professionals, (2) elementen van de programma's, (3) samenwerkingen tussen campus en gemeenschap en (4) financiële ondersteuning. Studenten die vanuit de pleegzorg naar het hoger onderwijs gekomen zijn gaven aan gevoelens van afzondering en eenzaamheid te voelen. Deze gevoelens werden echter gecompenseerd door een nieuw gevoel 'empowerment', dat deels werd ondersteund door de onderwijsomgeving. Mentor programma's worden door de studenten positief bekeken.
Salazar et al. (2016)	Verenigde Staten	248 afgestudeerde studenten met pleegzorgervaring die een studiebeurs hebben ontvangen via "the Casey Family Scholarship Program of "the Foster Care to Success Program"	Vragenlijst: Kwalitatieve vragen	Er zijn zeven thema's gevonden in de ervaringen van de studenten, namelijk: (1) positief zelfbeeld, (2) overwinnen, (3) interpersoonlijke relaties, (4) financiën en logistiek, (5) academische oriëntatie, (6) fysieke en mentale gezondheid en (7) vaardigheden voor het zelfstandig wonen

Van de tien studies die geïnccludeerd zijn, is er één studie die kwantitatieve data onderzocht heeft. De andere studies hebben een kwalitatief ontwerp, waaronder: vragenlijsten, interviews, beschrijvend onderzoek en case-studies. Beperkingen van deze grotendeels kwalitatieve data zijn dat deze minder statistische kracht en objectiviteit bevatten dan kwantitatieve data. Daarnaast kunnen resultaten verschillend worden geïnterpreteerd door onderzoekers en beïnvloed worden door biases en vooroordelen, wat kan zorgen voor vertekende resultaten.

In het coderen en analyseren van de geïncludeerde artikelen kwamen verschillende onderwerpen vaker naar voren. Zo zijn de volgende thema's geformuleerd in de resultaten: (1) vaardigheden en support van professionals voor studenten met een jeugdzorg achtergrond, (2) interpersoonlijke relaties tussen studenten en professionals, (3) autonomie, competentie en verbondenheid van studenten en (4) moeilijkheden in het vragen om en geven van hulp. In deze resultatensectie zal per onderwerp ingegaan worden op hoe deze thema's mogelijk van invloed zijn op het zelfvertrouwen van studenten met een jeugdzorg achtergrond.

Vaardigheden en support van professionals voor studenten met een jeugdzorgachtergrond

In de literatuur worden verschillende vormen van ondersteuning voor studenten met een jeugdzorgachtergrond beschreven, en worden discussies over de vaardigheden van professionals die hiervoor nodig zijn benoemd.

Zo worden in het onderzoek van Schelbe et al. (2023) het "Unconquered Scholars Program (USP)" en studenten die dit programma gevolgd hebben onderzocht. Het USP aan de Florida State University, opgericht in 2012, ondersteunt studenten die ervaring hebben met pleegzorg, dakloosheid, zorg door familieleden of onder voogdij hebben gestaan. Studenten kunnen vrijwillig en gratis deelnemen aan dit programma en krijgen individueel advies, coaching en academische begeleiding. Uit de interviews met studenten die aan het programma deelnamen blijkt dat deze studenten op het moment van afstuderen vertrouwen hadden in henzelf en het leven na het afstuderen. Een jaar en zes maanden na het afstuderen bleef dit gevoel van zelfvertrouwen bestaan. Een beperking van dit onderzoek is echter de hoge uitval tijdens de studie. Slechts 22 procent van de oorspronkelijke respondenten heeft de studie voltooid. Hierdoor is het onduidelijk wat de invloed van het USP is geweest op de overige studenten die het onderzoek niet voltooid hebben. Ook is er geen data verzameld van studenten die dit programma niet gevolgd hebben. Hierdoor is vergelijking met een controlegroep om het effect van het programma te meten niet mogelijk.

Een andere ondersteuningsstrategie die vaker naar voren kwam in de literatuur is het opzetten van een ondersteunend netwerk van informatie en hulpbronnen voor studenten die mogelijk hulp nodig hebben (Jones & Varga, 2021; Piel et al., 2019). Dit zijn bijvoorbeeld speciale locaties of ruimtes op de campus waar studenten kunnen samenkomen, studeren en toegang hebben tot hulpbronnen en counseling, ook wel "safe havens", zoals beschreven door Millett (2022). Het beschikbaar zijn van een ondersteunend netwerk en een 'safe haven' blijkt bij te dragen aan het zelfvertrouwen van studenten op de universiteit (Hail & Kearney, 2023; Piel et al., 2019). De studenten benadrukten dat de aanwezigheid van zo'n 'safe haven' een voordeel was van verschillende programma's.

Andere manieren van ondersteuning die naar voren kwamen in de Campus Support Programs (CSP) zijn begeleiding en case-management, mentoring, academische ondersteuning en het bevorderen van connecties met de gemeenschap en loopbanen (Piel et al., 2019). In dit onderzoek zijn verschillende vaardigheden van professionals naar voren gekomen die belangrijk zijn. De professionals in de CSP moeten deskundig zijn in sociaal werk met studenten en bekend zijn met de uiteenlopende en diverse behoeften van de doelgroep en de structuur van het hoger onderwijs. Daarnaast is er volgens Piel et al. (2019) en Bennett et al. (2023) behoefte aan personeel dat zowel het hoger onderwijs als de pleegzorg omgeving kent, zodat passende ondersteuning geboden kan worden.

Wat ook een werkend onderdeel van de ondersteuning voor studenten met een jeugdzorgachtergrond lijkt te zijn is het delen van persoonlijke ervaringen tussen de mentor en student (Andersen & West, 2021; Bennett et al., 2023; Jones & Varga, 2021; Piel et al., 2019; Salazar et al., 2016b). Zo wordt het delen van persoonlijke ervaringen in online mentorschap beschreven. De volgende sectie over online mentorschap is gebaseerd op het onderzoek van Andersen & West (2021). Online mentorschap is een vorm van mentorschap die plaatsvindt via het internet, zodat de beperkingen van fysieke afstand vermeden worden. De mentor biedt begeleiding, advies en ondersteuning aan de leerling. Mentoren bieden essentiële emotionele en psychologische steun. Zo zijn zij er voor de studenten om hen te ondersteunen bij persoonlijke problemen, familie-uitdagingen en academische moeilijkheden. Een onderdeel van de ondersteuning is het delen van hun eigen ervaringen en het geven van aanmoediging, waarmee het zelfvertrouwen van de studenten met een jeugdzorgachtergrond bevorderd wordt. De studenten gaven in onderzoek aan dat ze zonder deze ondersteuning hun opleiding misschien niet af hadden gemaakt (Andersen & West, 2021). De online mentorschap beschreven en onderzocht is echter gebaseerd op religieuze principes die de kernwaarden van het programma vormen. Dit zorgt ervoor dat deze methode van ondersteuning mogelijk niet toepasbaar is op andere hoger onderwijsinstellingen, wat de generaliseerbaarheid beperkt.

Een ander programma voor de ondersteuning van studenten met een pleegzorg achtergrond waarin het delen van persoonlijke ervaringen naar voren kwam is “Humanistic Coaching”. Deze vorm van coaching is een succesvol alternatief voor traditionele manieren van ondersteuning, en wordt in de afgelopen jaren op steeds meer universiteiten toegepast (Bennett et al., 2023). Humanistic coaching richt zich volgens Bennett et al. (2023) op het bevorderen van zelfbewustzijn, zelfacceptatie en persoonlijke groei. De coach en student hebben regelmatig contact, meerdere keren per week. Coaches gaven aan dat zij gedeelde interesses en ervaringen deelden met de studenten, en dat dit zorgde voor een oprechte en vertrouwde sfeer. Studenten gaven in het onderzoek van Bennett et al. (2023) aan dat deze coaching belangrijk is geweest voor hun succes in het hoger onderwijs, en dat de consistente en betrouwbare steun van de coaches bijdroeg aan het gevoel van waardering en zelfvertrouwen. In deze studie werden echter slechts vijf studenten geïnterviewd.

Dit is een relatief kleine steekproef, waardoor de resultaten mogelijk niet representatief zijn voor de bredere studentengroep, en conclusies met enige voorzichtigheid moeten worden aangenomen.

Samenvattend draagt de ondersteuning door bekwame professionals bij aan het zelfvertrouwen van studenten met een jeugdzorg achtergrond, door verschillende ondersteuningsprogramma's, waarbij een ondersteunend netwerk bieden en persoonlijke ervaringen delen belangrijk is.

Interpersoonlijke relaties tussen studenten en professionals

Nadat de vaardigheden en ondersteuning van professionals besproken zijn, is het belangrijk te begrijpen hoe deze bijdragen aan de opbouw van interpersoonlijke relaties tussen studenten en professionals. Professionele contactpersonen spelen een belangrijke rol in het bevorderen van het zelfvertrouwen en succes van studenten met een jeugdzorg achtergrond door persoonlijke relaties aan te gaan (Jones & Varga, 2021).

Deze relaties bieden volgens Jones & Varga (2021) niet alleen ondersteuning, maar verzekeren ook dat studenten zich bewust zijn van de beschikbare middelen in de onderwijsomgeving of op de campus en hier misschien meer gebruik van zullen maken.

Transparantie, oprechtheid en open communicatie is in de relatie tussen coaches en studenten erg belangrijk (Bennett et al., 2023; Salazar et al., 2016b). Zo dragen professionals in persoonlijke relaties bij aan zelfvertrouwen, algeheel welzijn en succes van studenten met ervaring in de jeugdzorg door ze te ondersteunen, waarderen en bevestigen, op academisch maar ook emotioneel niveau (Bennett et al., 2023; Okumu, 2014; Piel et al., 2019). Ook zorgt het opbouwen van een sterke relatie met een vaste professional voor de vermindering van stigmatiserende reacties en vooroordelen, omdat studenten niet meer geregeld hun achtergrond hoeven te delen bij verschillende professionals (Millet, 2022). Dit kan volgens Millet (2022) op zijn beurt weer een positief effect hebben op het zelfvertrouwen van studenten.

De ondersteuning door professionals, zoals beschreven door Schelbe et al. (2023) en Piel et al. (2019), blijkt essentieel te zijn voor zowel het opbouwen van interpersoonlijke relaties, die het zelfvertrouwen van studenten kunnen bevorderen, als ook het bevorderen van autonomie en competentie bij studenten.

Autonomie, competentie en verbondenheid van studenten

In de onderzochte literatuur kwamen de onderwerpen autonomie, competentie en verbondenheid in het bevorderen van zelfvertrouwen van studenten vaak naar voren. Zo kwam naar voren dat wanneer autonomie, competentie en verbondenheid versterkt werden, het gevoel van zelfvertrouwen bij de student verbeterde (Bennett et al., 2023).

Autonomie wordt volgens Bennett et al. (2023) versterkt wanneer de professional de expertise van de student in hun eigen ervaring en situatie erkent en de student autonomie geeft om eigen beslissingen te maken. Studenten met een pleegzorg achtergrond gaven in dit onderzoek aan dat een respectvolle benadering van hun autonomie door de coach hun vertrouwen in zichzelf en hun vermogen om beslissingen te nemen vergrootte. Ook hier komt echter weer het probleem van de kleine steekproef naar voren, en moeten deze conclusies met voorzichtigheid aangenomen worden.

Naast autonomie kunnen ondersteuningsprogramma's de verbondenheid van studenten vergroten, door de sociale banden en een gevoel van gemeenschap te versterken (Jones & Varga, 2021). Verder kan toegankelijke communicatie tussen professionals en studenten bijdragen aan het opbouwen van verbondenheid, waarbij hun stem wordt gehoord en mening wordt gewaardeerd (Bennett et al., 2023).

Als laatste wordt het gevoel van competentie van studenten met een jeugdzorgachtergrond bevorderd door academische ondersteuning en tutoring (Piel et al., 2019). Competentie wordt hier bevorderd doordat studenten de benodigde kennis gegeven worden en vaardigheden aangeleerd worden om succesvol te zijn in hun studie. Deze benodigde kennis verschilt volgens Piel et al. (2019) per student, en wordt daarom persoonlijk afgestemd.

In het onderzoek van Piel et al. (2019) worden ondersteuningsprogramma's onderzocht die gebaseerd zijn op de theorie van zelfdeterminatie. Uit dit onderzoek blijkt dat het gevoel van zelfvertrouwen en controle bij studenten toeneemt, wanneer deze theorie aangehouden wordt in de ondersteuning van de studenten (Piel et al., 2019). In dit onderzoek zijn professionals werkzaam bij verschillende universiteiten bevraagd door middel van anonieme vragenlijsten. Deze anonimiteit kan leiden tot eerlijkere antwoorden, maar het risico bestaat dat professionals van dezelfde school of hetzelfde programma bevraagd zijn. Hierdoor is het onduidelijk in hoeverre deze bevindingen te generaliseren zijn naar de bredere groep hoger onderwijsinstellingen in de Verenigde Staten.

Bovengenoemde bevindingen laten het belang van autonomie, competentie en verbondenheid in het bevorderen van het zelfvertrouwen van studenten met een jeugdzorgachtergrond zien.

Moelijkheden in het vragen om en geven van hulp

Naast de mogelijke manieren waarop professionals studenten met ervaring in de jeugdzorg kunnen ondersteunen, kwamen in het analyseren van de resultaten moeilijkheden naar voren die het ondersteunen van studenten met een jeugdzorgachtergrond lastig maken.

Het actief zoeken naar ondersteuning blijkt bij te dragen aan het zelfvertrouwen en het succes van studenten aan de universiteit (Hail & Kearney, 2023). In dit onderzoek van Hail & Kearney (2023) zijn de

ervaringen van negen studenten met een jeugdzorg achtergrond bestudeerd. De resultaten van deze studie zijn dan ook niet te generaliseren naar de gehele populatie, maar bieden een inzicht in het leven van studenten met een jeugdzorg achtergrond in het hoger onderwijs, en de moeilijkheden waar zij eventueel mee te maken kunnen krijgen. Veel studenten met een achtergrond in de jeugdzorg ervaren moeite met het vragen om, of accepteren van hulp (Bennett et al., 2023). Zo hebben deze studenten in het onderzoek van Bennett et al. (2023) aangegeven zich slecht te voelen en te schamen wanneer ze hulp moeten vragen van een professional, en hebben ze het idee dat hun individuele behoeften minder belangrijk of dringend zijn dan die van andere studenten. Daarnaast geven studenten aan terughoudend te zijn in het vragen van hulp omdat ze niet willen dat leraren medelijden met hen hebben of hen voorrang of speciale behandeling geven (Salazar et al., 2016b)

Een andere uitdaging in het ondersteunen van studenten is dat ze soms hulp weigeren omdat ze zelfstandig willen blijven of hun situatie en geschiedenis discreet willen houden (Jones & Varga, 2021). Dit maakt het voor universiteiten moeilijk om studenten te bereiken of toegang tot hen te verkrijgen, wat volgens Jones & Varga (2021) het vermogen om de student te ondersteunen bemoeilijkt.

Om studenten aan te moedigen meer hulp te zoeken, is het van belang dat het vragen om hulp als normaal wordt beschouwd (Bennett et al., 2023). Het erkennen van en normaliseren van het vragen om en zoeken naar hulp kan een belangrijke rol spelen in het bevorderen van het welzijn en het zelfvertrouwen van studenten met een jeugdzorg achtergrond, omdat deze studenten zich hierdoor meer geaccepteerd voelen en eerder geneigd zijn om hulp te zoeken.

4. Conclusie & discussie

De onderzoeksvraag: *“Welke specifieke strategieën en ondersteuningsmethoden hanteren professionals binnen de hoger onderwijsinstelling om het zelfvertrouwen van studenten met een jeugdzorg achtergrond in het hoger onderwijs te bevorderen?”*, kan worden beantwoord door de belangrijkste bevindingen uit de literatuur te bespreken.

Uit dit onderzoek blijkt dat individuele ondersteuning en mentoring van studenten een van de meest effectieve strategieën is voor het bevorderen van zelfvertrouwen van studenten met ervaring in de jeugdzorg. Programma's zoals het Unconquered Scholars Program (USP) en andere Campus Support Programs bieden uitgebreide ondersteuning op maat, waaronder advies, coaching en academische begeleiding. Ook helpt het opzetten van ondersteunende netwerken en “safe havens” op de campus om een gevoel van gemeenschap en verbondenheid te creëren, wat bijdraagt aan het zelfvertrouwen van studenten. Eveneens speelt de vaardigheid van professionals een belangrijke rol in het ondersteunen van zelfvertrouwen van deze

studenten. Professionals moeten passende ondersteuning bieden bij de diverse behoeften van de doelgroep en de structuur van het hoger onderwijs, en moeten het hoger onderwijs en de pleegzorg omgeving kennen. Wanneer zij hier kennis van hebben en passende ondersteuning bieden, kan dit een positieve invloed hebben op de studenten met een jeugdzorgachtergrond.

Een andere belangrijke factor in de ondersteuning van studenten met een jeugdzorgachtergrond is het delen van persoonlijke ervaringen tussen de professional en de student. Wanneer dit gedaan wordt in “Humanistic coaching” en (online) mentoring, draagt dit positief bij aan het zelfvertrouwen van studenten met een jeugdzorg achtergrond.

Het delen van persoonlijke ervaringen kan gedaan worden in interpersoonlijke relaties, waarin transparantie, oprechtheid en open communicatie voorop staan. Het opbouwen van een sterke relatie met een vaste professional die de student ondersteunt, waardeert en bevestigt, stimuleert het zelfvertrouwen van de student. Zo blijkt dat “humanistic coaching” en online mentorschap effectief is in het bevorderen van het zelfvertrouwen van studenten met een jeugdzorg achtergrond in het hoger onderwijs

Daarnaast blijkt uit het onderzoek dat het bevorderen van autonomie, competentie en verbondenheid van studenten een positieve invloed heeft op hun zelfvertrouwen. Professionals die de autonomie van studenten respecteren en hen aanmoedigen om eigen beslissingen te nemen, dragen bij aan een groter gevoel van zelfvertrouwen, doordat studenten leren te vertrouwen op hun eigen capaciteiten. Daarnaast helpt het versterken van sociale banden en het gevoel van gemeenschap via mentorprogramma’s studenten om zich verbonden te voelen en te groeien in hun zelfvertrouwen. Competentie wordt bevorderd door individueel afgestemde overdracht van kennis in academische ondersteuning, en het aanleren van de benodigde vaardigheden voor academisch succes.

Tot slot is het van belang dat professionals het vragen om hulp normaliseren. Veel studenten ervaren schaamte of terughoudendheid bij het zoeken naar ondersteuning. Door deze normalisering en het creëren van een ondersteunende omgeving waarin studenten zich geaccepteerd voelen, kunnen professionals de barrières doorbreken en studenten aanmoedigen om actief hulp te zoeken.

Samenvattend zijn de effectieve strategieën en ondersteuningsmethoden voor het bevorderen van zelfvertrouwen bij studenten met een jeugdzorgachtergrond in het hoger onderwijs: individuele ondersteuning en mentoring, het opzetten van ondersteunende netwerken en opbouwen van interpersoonlijke relaties, en het bevorderen van autonomie en verbondenheid.

De resultaten van dit onderzoek komen grotendeels overeen met de verwachtingen die voortvloeien uit het literatuuronderzoek in de inleiding. De resultaten tonen aan dat de verschillende manieren van ondersteuning door professionals een positieve invloed hebben op het zelfvertrouwen van studenten.

Daarentegen is er ook literatuur gevonden die de positieve invloed van ondersteuningsprogramma’s op het zelfvertrouwen van studenten in twijfel trekt. Zo bleek dat studenten die deelnamen aan

ondersteuningsprogramma's in Californië aan zowel op het begin als op het einde van hun eerste jaar goed zelfvertrouwen rapporteren, en dat dit niet significant toegenomen is, en rapporteren jongeren die niet deelnamen aan dit programma een significante toename in hun zelfvertrouwen in het eerste studiejaar (Hogan, 2019). Het is onduidelijk waar deze verschillen vandaan komen, zo wordt het idee voorgesteld dat de groep die wel meedoet aan het programma verschilt in psychologische gezondheid van de groep die niet meedoet, maar toch zijn de groepen relatief gelijk op de voormeting. Dit onderzoek laat zien dat alleen de deelname aan het hoger onderwijs al een positief effect kan hebben op het zelfvertrouwen van studenten. De bevinding wordt ondersteund door Okumu (2014). Deze bevindingen spreken de positieve invloed van ondersteuningsprogramma's op het zelfvertrouwen van studenten met een jeugdzorgachtergrond tegen, en wijzen aan dat het zelfvertrouwen van deze studenten misschien uit zichzelf al verbeterd wordt, zonder dat programma's hier ondersteuning in bieden.

Naast onderzoeken die de bevindingen van dit onderzoek tegenspreken, zijn er beperkingen in de geïncludeerde onderzoeken naar voren gekomen. De eerste veelvoorkomende beperking is dat er gebruik gemaakt wordt van zelfrapportages als methode van dataverzameling. Zelfrapportages zijn namelijk gevoelig voor bias en subjectiviteit, omdat respondenten geneigd zijn om sociaal wenselijke antwoorden te geven (McDonald, 2008). Daarnaast is het volgens McDonald (2008) ook mogelijk dat er bias ontstaat doordat respondenten positiever reageren dan hoe de werkelijkheid is, omdat ze zichzelf willen verbeteren of positief willen blijven, en dus onrealistisch antwoorden. Toch worden zelfrapportages veel gebruikt in het meten van het zelfvertrouwen, omdat dit construct lastig gemeten kan worden op andere manieren.

Naast het probleem van biases in zelfrapportage, was een gebrek aan wetenschappelijke bronnen die specifiek de focus hadden op het vergroten van het zelfvertrouwen van studenten met een jeugdzorgachtergrond een probleem in dit onderzoek. Hierdoor is de hoeveelheid beschikbare data beperkt, wat voor moeilijkheden kan zorgen bij het trekken van goede conclusies. Daarnaast kan publicatiebias gezorgd hebben voor vertekende resultaten, doordat alleen gepubliceerde studies opgenomen worden. Studies met positieve resultaten zullen eerder gepubliceerd worden dan die met negatieve resultaten. Dit kan de validiteit van deze systematische literatuurreview beïnvloeden en een overdreven positief beeld scheppen.

Echter zijn er naast problemen in de geïncludeerde onderzoeken en literatuur ook factoren in het uitvoeren van dit onderzoek die kunnen zorgen voor problemen. Zo kan selectiebias een rol hebben gespeeld doordat bepaalde studies misschien geëxcludeerd zijn op basis van een subjectieve mening of vooroordelen over de studies. Mogelijke gevolgen van deze bias zijn dat bepaalde studies over- of ondervertegenwoordigd zijn, en dat vertekende resultaten geanalyseerd worden. Hierdoor kan de generaliseerbaarheid van de bevindingen naar de gehele populatie beperkt zijn. In toekomstig onderzoek kan de invloed van selectiebias geminimaliseerd worden door meerdere onderzoekers de zoekslag onafhankelijk van elkaar te beoordelen.

Daarnaast kunnen er problemen liggen in de methode van analyse. Thematisch coderen en analyseren kan namelijk voor bias in de interpretatie van resultaten zorgen, doordat de onderzoeker codeert op basis van persoonlijke inzichten en ideeën, die mogelijk bevooroordeeld kunnen zijn (Castleberry & Nolen, 2018). Ook dit kan zorgen voor vertekende resultaten.

Een ander mogelijk probleem waardoor de generaliseerbaarheid naar de populatie beperkt is, ligt in de herkomst van de geïncludeerde onderzoeken. De ondersteuningsprogramma's die in deze review onderzocht zijn, zijn voornamelijk afkomstig uit de Verenigde Staten. Hierdoor worden andere contexten van het hoger onderwijs en andere culturen en landen niet onderzocht, en is de generaliseerbaarheid van de resultaten naar deze contexten beperkt. Deze beperking kan in toekomstig onderzoek vermeden worden door bij de selectie van de artikelen verschillende culturen, landen en onderwijsomgevingen te includeren, wanneer dit mogelijk is.

Ondanks de problemen die zich in dit onderzoek voorgedaan hebben, kan er met deze studie bevestigd worden dat gerichte ondersteuning door professionals voor de bevordering van het zelfvertrouwen van studenten met een achtergrond in de jeugdzorg wel degelijk belangrijk is. Wanneer dit niet gedaan wordt kunnen deze studenten blijven worstelen met een laag zelfvertrouwen. Dit hangt samen met negatieve economische, sociale en psychische aspecten, zoals werkloosheid of een lager inkomen (Waddell, 2006) en slechtere psychische gezondheid, waaronder depressie, angst en stress (Miller et al., 1989; Sowislo & Orth, 2013). Verhoging van stress kan op zijn beurt op de lange termijn weer slechtere fysieke gezondheid met zich meebrengen (Schneiderman et al., 2005). Samenvattend kunnen dit de gevolgen zijn wanneer professionals zich niet voldoende richten op het zelfvertrouwen van studenten.

De bevindingen van dit onderzoek kunnen inzichten bieden in hoe professionals zich goed kunnen richten op het zelfvertrouwen van de studenten. Zo kunnen hoger onderwijsinstellingen als eerst meer middelen toewijzen aan het opzetten van internationaal toepasbare ondersteuningsprogramma's zoals de College Support Programs en ondersteunende netwerken die gericht zijn op de specifieke behoeften van studenten met een jeugdzorg achtergrond. Ook is de training van professionals hierin erg belangrijk, deze zouden gericht kunnen zijn op "humanistic coaching", en op de bevordering van autonomie, competentie en verbondenheid van studenten. Daarnaast moeten professionals hulpzoekend gedrag normaliseren, dit kan door middel van campagnes en initiatieven die de stigma's rond het vragen om hulp verminderen.

Ook zijn er theoretische modellen besproken waarmee de resultaten geïnterpreteerd kunnen worden. Zoals de zelfdeterminatietheorie van Ryan en Deci (2000) aangeeft dat het vervullen van de basisbehoeften autonomie, competentie en verbondenheid leidt tot hoger zelfvertrouwen, is dit ook gebleken in de resultaten van dit onderzoek. Professionals bevorderen de autonomie van studenten door hen te motiveren in het maken van eigen beslissingen, en verbondenheid wordt gestimuleerd door "safe havens" en een ondersteunend netwerk. Hiernaast kunnen professionals volgens de "self-efficacy" theorie van Bandura (1977) de

zelfeffectiviteit van studenten verbeteren door positieve feedback, modelleren en verbale aanmoediging. De zelfeffectiviteit van een persoon hangt samen met het vertrouwen van diegene in zijn of haar eigen competenties. Deze theorie is terug te zien in de resultaten. In dit onderzoek blijkt dat professionals feedback en verbale aanmoediging geven in de individuele begeleiding en ondersteuning die zij bieden. Zo kan de conclusie getrokken worden dat professionals de zelfeffectiviteit van studenten bevorderen, wat samenhangt met het bevorderen van het zelfvertrouwen.

Er zijn echter beperkingen in het theoretische kader van de “self-efficacy” theorie (Cervone & Scott, 2004). In dit artikel zijn verschillende beperkingen gepresenteerd. Als eerst blijkt dat het inzicht in de “self-efficacy” van een persoon beperkt is, omdat gerichte meetinstrumenten hiervoor niet bestaan. Daarnaast is de theorie van zelfeffectiviteit op zichzelf niet bepalend als factor voor gedragsverandering en zelfvertrouwen, maar is het een onderdeel van een bredere sociale cognitieve theorie van Bandura, die later voorgesteld is. Deze sociaal-cognitieve theorie verklaart menselijke functies via interacties tussen omgeving, gedrag en persoonlijke factoren (Bandura, 1985). Zo kan het los gebruiken van de zelfeffectiviteit theorie volgens Cervone & Scott (2004) ertoe leiden dat belangrijke contextuele en persoonlijke factoren niet meegenomen worden in de verklaring van gedrag en zelfvertrouwen, en kunnen er dus fouten gemaakt worden in deze verklaringen. Een alternatieve wijze om het zelfvertrouwen te verklaren zou dus zijn om deze bredere sociale cognitieve theorie van Bandura (1985) te gebruiken.

Op basis van de literatuur in de inleiding en de resultaten van dit onderzoek kunnen aanbevelingen gedaan worden voor verdere onderzoeken. Een aanbeveling is dat verder onderzoek zich meer kan richten op de ondersteuning in verschillende culturele en onderwijs contexten. Zo kunnen verschillen in culturen, landen en onderwijsomgevingen worden meegenomen in het onderzoek naar werkzame factoren, door samenwerking van internationale onderwijsinstellingen, en kan de generaliseerbaarheid van toekomstig onderzoek vergroot worden. Een mogelijke onderzoeksvraag zou dan luiden: *“Hoe beïnvloeden verschillende culturele en institutionele contexten de effectiviteit van ondersteuningsprogramma’s voor studenten met een jeugdzorg achtergrond in het hoger onderwijs?”*

Een andere aanbeveling voor toekomstig onderzoek is de specifieke focus op het zelfvertrouwen van studenten met een achtergrond in de jeugdzorg in het hoger onderwijs. In huidig onderzoek ligt hier namelijk nog geen specifieke focus op, terwijl blijkt dat zelfvertrouwen een belangrijke factor is, die invloed kan hebben op verscheidene belangrijke economische, sociale en psychische aspecten in het leven van studenten met een jeugdzorg achtergrond.

Literatuur

- Ambrose, P., Edwards, S., & Mitchell, M. (2021). *Supporting care experienced students in English higher education: Towards a more consistent approach*. National network for the education of care leavers for the Office for Students
- Andersen, C. L., & West, R. E. (2021). “We Overwhelm Them with Hope”: How Online Mentors Can Support Online Learners. *Online Learning*, 25(4). <https://doi.org/10.24059/olj.v25i4.2440>
- Bandura, A. (1977). Self-efficacy: Toward a unifying theory of behavioral change. *Psychological Review*, 84(2), 191–215. <https://doi.org/10.1037/0033-295x.84.2.191>
- Bandura, A. (1985). *Social Foundations of Thought and Action: A Social Cognitive Theory*. <https://ci.nii.ac.jp/ncid/BA00746561>
- Barnett, S. (2020). Foster care youth and the development of autonomy. *International Review of Psychiatry*, 32(3), 265–271. <https://doi.org/10.1080/09540261.2020.1720622>
- Bennett, J. L., Hao, S., & Tan, T. X. (2023). Humanistic Coaching as a collaborative practice: perspectives on help seeking from coaches and undergraduate students with foster care experience. *Journal of College and Character*, 24(1), 1–20. <https://doi.org/10.1080/2194587x.2022.2157439>
- Brady, E., Gilligan, R., & Fhlannchadha, S. N. (2019). Care-experienced young people accessing higher education in Ireland. *Irish Journal of Applied Social Studies*, 19(1), 5. <https://arrow.dit.ie/cgi/viewcontent.cgi?article=1341&context=ijass>
- Calhoun, C. D. (n.d.). *Finding what you need with PsycINFO*. <https://www.apa.org>. <https://www.apa.org/gradpsych/2014/01/psycinfo>
- Castleberry, A., & Nolen, A. (2018). Thematic analysis of qualitative research data: Is it as easy as it sounds? *Currents in Pharmacy Teaching and Learning*, 10(6), 807–815. <https://doi.org/10.1016/j.cptl.2018.03.019>
- CBS Statline. (n.d.). <https://opendata.cbs.nl/#/CBS/nl/dataset/85100NED/table?dl=9C782>
- Cervone, D., & Scott, W. D. (2004). Self-efficacy theory of behavioral change: Foundations, conceptual issues, and therapeutic implications. In *American Psychological Association eBooks* (pp. 349–383). <https://doi.org/10.1037/10169-013>
- Cotton, D., Nash, P., & Kneale, P. (2014). The Experience of Care leavers in UK Higher Education. *Widening Participation and Lifelong Learning*, 16(3), 5–21. <https://doi.org/10.5456/wpll.16.3.5>
- Davis, A. L., & McQuillin, S. D. (2021). Supporting autonomy in youth mentoring relationships. *Journal of Community Psychology*, 50(1), 329–347. <https://doi.org/10.1002/jcop.22567>

- Dinter, M., Grässle, S., & Mosenhauer, M. (2022). The effect of Fragile Self-Esteem on course completion in higher education. *European Journal of Management Issues*, 30(3), 131–141. <https://doi.org/10.15421/192212>
- Ellis, K., & Johnston, C. (2022). Resilience, higher education and widening participation: generating change for care experienced students. *Higher Education*. <https://doi.org/10.1007/s10734-022-00985-8>
- ERIC FAQ - General*. (n.d.). <https://eric.ed.gov/?faq>
- Eriksen, M. B., & Frandsen, T. F. (2018). The impact of patient, intervention, comparison, outcome (PICO) as a search strategy tool on literature search quality: a systematic review. *Journal of the Medical Library Association*, 106(4). <https://doi.org/10.5195/jmla.2018.345>
- Geiger, J. M., Cheung, J. R., Hanrahan, J. E., Lietz, C. A., & Carpenter, B. M. (2017). Increasing Competency, Self-Confidence, and Connectedness Among Foster Care Alumni Entering a 4-Year University: Findings from an Early-Start Program. *Journal of Social Service Research*, 43(5), 566–579. <https://doi.org/10.1080/01488376.2017.1342307>
- Hail, T. M., & Kearney, K. S. (2023). Completing College after Foster Care: A Retrospective Lens. *International Journal on Social and Education Sciences*, 5(3), 571–604. <https://doi.org/10.46328/ijonses.558>
- Harrison, N. (2019). Patterns of participation in higher education for care-experienced students in England: why has there not been more progress? *Studies in Higher Education*, 45(9), 1986–2000. <https://doi.org/10.1080/03075079.2019.1582014>
- Hogan, S. (2019). Foster Youth, Health, and College Campus Support Program participation: The First-Year Experience. *Journal of Student Affairs Research and Practice*. <https://doi.org/10.1080/19496591.2019.1622550>
- Jones, S. E., & Varga, M. D. (2021). Students Who Experienced Foster Care are on Campus: Are Colleges Ready? *Georgia Journal of College Student Affairs/the Georgia Journal of College Student Affairs*, 37(2). <https://doi.org/10.20429/gcpa.2021.370202>
- Kothari, B. H., Godlewski, B., Lipscomb, S. T., & Jaramillo, J. (2021). Educational resilience among youth in foster care. *Psychology in the Schools*, 58(5), 913–934. <https://doi.org/10.1002/pits.22478>
- Lame, G. (2019). Systematic Literature Reviews: An Introduction. *Proceedings of the . . . International Conference on Engineering Design*, 1(1), 1633–1642. <https://doi.org/10.1017/dsi.2019.169>
- Martin, P. Y., & Jackson, S. (2002). Educational success for children in public care: advice from a group of high achievers. *Child & Family Social Work*, 7(2), 121–130. <https://doi.org/10.1046/j.1365-2206.2002.00240.x>

- McDonald, J. D. (2008). Measuring Personality Constructs: The Advantages and Disadvantages of Self-Reports, Informant Reports and Behavioural Assessments. *University of Nottingham*. http://nottingham.ac.uk/shared/shared_enquire/PDFs/Dodorico_J.pdf
- Messaoud, H. E. B. (2022). A review on Self-Confidence and how to improve it. *Global Journal of Human Resource Management*, *10*(5), 26–32. <https://doi.org/10.37745/gjhrm.2013/vol10n52632>
- Miller, P., Kreitman, N., Ingham, J., & Sashidharan, S. (1989). Self-esteem, life stress and psychiatric disorder. *Journal of Affective Disorders*, *17*(1), 65–75. [https://doi.org/10.1016/0165-0327\(89\)90025-6](https://doi.org/10.1016/0165-0327(89)90025-6)
- Miller, R., Blakeslee, J. E., & Ison, C. (2020). Exploring college student identity among young people with foster care histories and mental health challenges. *Children and Youth Services Review*, *114*, 104992. <https://doi.org/10.1016/j.chilyouth.2020.104992>
- Millett, C. M. (2022). Expanding Promise: depicting the ecosystems of support and financial sustainability for five College Promise populations. *ETS Research Report Series*, *2022*(1), 1–110. <https://doi.org/10.1002/ets2.12350>
- Nguyen, D. T., Wright, P., Dedding, C., Pham, T. T., & Bunders, J. (2019). Low Self-Esteem and its association with anxiety, depression, and suicidal ideation in Vietnamese Secondary School Students: A Cross-Sectional Study. *Frontiers in Psychiatry*, *10*. <https://doi.org/10.3389/fpsy.2019.00698>
- Okpych, N. J., & Courtney, M. E. (2018). Barriers to degree completion for college students with foster care histories: Results from a 10-Year longitudinal study. *Journal of College Student Retention*, *23*(1), 28–54. <https://doi.org/10.1177/1521025118791776>
- Okumu, J. O. (2014). Meaning-Making Dynamics of Emancipated Foster Care Youth Transitioning into Higher Education: A Constructivist-Grounded Theory. *Journal of the First-Year Experience & Students in Transition*, *26*(2), 9–28. <https://eric.ed.gov/?id=EJ1047351>
- Pecora, P. J., Kessler, R. C., O'Brien, K., White, C. R., Williams, J., Hiripi, E., English, D., White, J., & Herrick, M. A. (2006). Educational and employment outcomes of adults formerly placed in foster care: Results from the Northwest Foster Care Alumni Study. *Children and Youth Services Review*, *28*(12), 1459–1481. <https://doi.org/10.1016/j.chilyouth.2006.04.003>
- Piel, M. H., Geiger, J. M., Schelbe, L., Day, A., & Kearney, K. S. (2019). Lessons Learned from College Support Programs for Students with a History of Foster Care. *Journal of Student Affairs Research and Practice*, *57*(1), 77–89. <https://doi.org/10.1080/19496591.2019.1644117>
- Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2000). Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being. *American Psychologist*, *55*(1), 68–78. <https://doi.org/10.1037/0003-066x.55.1.68>

- Salazar, A. M., Jones, K. R., Emerson, J., & Mucha, L. (2016b). Postsecondary strengths, challenges, and supports experienced by foster care alumni college graduates. *Journal of College Student Development, 57*(3), 263–279. <https://doi.org/10.1353/csd.2016.0029>
- Salazar, A. M., Roe, S. S., Ullrich, J. S., & Haggerty, K. P. (2016a). Professional and youth perspectives on higher education-focused interventions for youth transitioning from foster care. *Children and Youth Services Review, 64*, 23–34. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2016.02.027>
- Schelbe, L., Geiger, J. M., Schoborg, C., & Jackson, L. A. (2023). How do Students Involved with a Campus Support Program for Students with a History of Foster Care, Relative Care, or Homelessness Fare After Graduation? *Child & Youth Care Forum, 53*(1), 25–49. <https://doi.org/10.1007/s10566-023-09746-9>
- Schneiderman, N., Ironson, G., & Siegel, S. D. (2005). Stress and health: psychological, behavioral, and biological determinants. *Annual Review of Clinical Psychology, 1*(1), 607–628. <https://doi.org/10.1146/annurev.clinpsy.1.102803.144141>
- Sellick, C. (2006). From Famine to Feast. A review of the foster care research literature. *Children & Society, 20*(1), 67–74. <https://doi.org/10.1111/j.1099-0860.2005.00005.x>
- Skoog, V., Khoo, E., & Nygren, L. (2014). Disconnection and Dislocation: Relationships and belonging in unstable foster and institutional care: Table 1. *British Journal of Social Work, 45*(6), 1888–1904. <https://doi.org/10.1093/bjsw/bcu033>
- Solanki, K. (2022). Relationship between self esteem and self efficacy. *International Journal of Research in Social Sciences and Humanities(Online)/International Journal of Research in Social Sciences and Humanities, 12*(04), 926–941. <https://doi.org/10.37648/ijrssh.v12i04.049>
- Sowislo, J. F., & Orth, U. (2013). Does low self-esteem predict depression and anxiety? A meta-analysis of longitudinal studies. *Psychological Bulletin, 139*(1), 213–240. <https://doi.org/10.1037/a0028931>
- Stone, S., & Zibulsky, J. (2014). Maltreatment, academic difficulty, and systems-involved youth: current evidence and opportunities. *Psychology in the Schools, 52*(1), 22–39. <https://doi.org/10.1002/pits.21812>
- Tobolowsky, B. F., Scannapieco, M., Aguiniga, D. M., & Madden, E. E. (2019). Former foster youth experiences with higher education: Opportunities and challenges. *Children and Youth Services Review, 104*, 104362. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2019.05.039>
- Viswanathan, M., Berkman, N. D., Dryden, D. M., & Hartling, L. (2013). Assessing Risk of Bias and Confounding in Observational Studies of Interventions or Exposures: Further Development of the RTI Item Bank. *Agency for Healthcare Research and Quality (US)*. <http://europepmc.org/abstract/MED/24006553>

Waddell, G. R. (2006). Labor-Market Consequences of poor attitude and low Self-Esteem in youth. *Social Science Research Network*. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=906368

Bijlagen

Bijlage 1: codeersysteem

De gebruikte codes luiden:

- Jeugdzorg achtergrond van de studenten
- Type interventie of programma
- Werkzaamheden van de professional
- Zelfvertrouwen van studenten
- Vaardigheden van de professional
- Interpersoonlijke relaties
- Zelfdeterminatie
 - Autonomie
 - Competentie
 - Verbondenheid
- Moeilijkheden in vragen om en geven van hulp